

¹⁵Mose talade till HERREN. Han sade: ¹⁶”Må HERREN, den Gud som råder över anden i allt kött, sätta en man över menigheten, ¹⁷som kan gå i spetsen för dem när de drar ut eller vänder åter, och som kan vara deras ledare och anförare, så att HERRENS menighet inte blir som får utan herde.” ¹⁸HERREN svarade Mose: ”Tag Josua, Nuns son, en man med ande, och lägg din hand på honom. ¹⁹Du skall ställa honom inför prästen Eleasar och hela menigheten, och insätta honom i hans tjänst inför deras ögon. ²⁰Ge honom något av din auktoritet, så att hela Israels menighet lyder honom. ²¹Han skall stå inför prästen Eleasar, som genom urims dom skall hämta svar åt honom inför HERRENS ansikte. Efter hans ord skall de dra ut och efter hans ord vända åter, han själv och alla Israels barn med honom, hela menigheten.” ²²Mose gjorde som HERREN hade befallt honom. Han tog Josua och förde honom fram inför prästen Eleasar och hela menigheten, ²³och Eleasar lade sina händer på honom och insatte honom i hans tjänst, så som HERREN hade sagt genom Mose.

(4 Mosebok 27:15-23)

Bön: Herre, öppna våra öron och hjärtan att höra Ditt heliga ord! Amen.

Inledning

Kära vänner! Vilka tankar eller bilder förknippar du med ordet och begreppet herde? Den andra söndagen efter påsk har för länge firats som ”herdesöndagen”. Herdemotivet är tydligt i alla dagens bibelläsningar. I Bibeln kan vi finna herdemotivet i olika sammanhang. På flertal ställen talas det om herdar som ett yrke, herdar som leder, vaktar och beskyddar fåren. Den relation som fåren har till sin herde har varit upphov till att titeln eller begreppet herde har använts också i andra sammanhang. ”Även folkets ledare, först och främst konungen, kallas liksom sedan urminnes tider i Babylonien på andra håll för h[erde], vilket helt enkelt är ett epitet, synonymt med titeln ”konung”.¹ Bilden av en herde och hjorden tillämpas också på förhållandet mellan Gud och Israel eller mellan Gud och den troende. ”**HERREN är min herde, mig skall intet fattas**”², börjar den bekanta herdepsalmen, Psaltarsalm 23.³ Jesus är den gode herden.⁴ Han är Överherden⁵ och församlingarnas ledare kallas också för herdar⁶. Jesus är våra ”**själars herde och vårdare**”⁷ och som gåvor ger Han till Sin Kyrka dem som den Helige Ande kallar genom Kyrkan att vara deras ledare och herdar. Vi läser från Efesierbrevet: ”**Han som steg ner är också den som steg upp över alla himlar för att uppfylla allt. Och han gav några till apostlar, andra till profeter, andra till evangelister och andra till herdar och lärare.**”⁸

Jag har kommit för att de skall ha liv, ja, liv i överflöd. Jag är den gode herden.

¹ Engnell, I. & Fridrichsen, A. Svenskt bibliskt uppslagsverk. Första bandet : A-K. Skolförlaget: Gävle, 1948. S. 827.
(Se t.ex. följande bibelställen: 2 Sam. 5:2 och Ps. 78:71.)

² Ps. 23:1b.

³ Se också 1 Mos. 48:15; Ps. 28:9; 78:52; 80:2; Jes. 40:11; Hes. 34:11-.

⁴ Joh. 10:11,14.

⁵ 1 Petr. 5:4 (1917 översättning).

⁶ T.ex. Apg. 20:28; Fil. 1:1; 1 Tim. 3:1,2; Tit. 1:7.

⁷ 1 Petr. 2:25b.

⁸ Ef. 4:10,11.

1. De två regementen eller riken

Gud kallas för den gode herden. De världsliga ledarna kunde kallas eller tituleras som folkets herdar, och i den kristna kyrkan kallar man församlingarnas ledare för herdar. I dagens predikotext hör vi hur Mose, som visste att hans bortgång var nära, ber Gud att sätta en man över Israels folk, **”så att HERRENS menighet inte blir som får utan herde.”** (v.17b) Både från Gamla som också från Nya testamentet ser vi att Herren har anordnat eller instiftat två slags överhet: den världsliga överheten med kungar eller andra ledare och den andliga överheten med dem som är kallade till ordets ämbete. Lutherska teologer har från Luthers tid kallat dessa två riken för andligt och världsligt regemente. Jag hoppas att denna tekniska term hjälper oss när vi tänker på och talar om det andliga och det världsliga styret.⁹ Det är ytterst viktigt att hålla dem isär, att var och en gör det som tillhör dem. Josuas dagars situation och vår situation ser inte ut helt likadant. Han blev ledaren för Guds utvalda folk, den enda riktiga teokratin som har funnits eller kommer att finnas bland jordens riken. Teokrati betyder att Gud är rikets egentliga statschef. Israels folk var samtidigt ett rike (folk eller nation) och den synliga kyrkan. Men även där fanns olika uppgifter för olika ämbeten. Leviterna var präster och hade sina uppgifter som inte andra kunde eller fick utträta. Mose var en profet som talade direkt med Gud¹⁰ och var samtidigt också folkets ledare. Han var både i den andliga ock det världsliga regementet. Han var både den andliga ock den politiska ledaren. Josua var en troende man.¹¹ Han tog över efter Mose som Israels ledare. Mose fick från Herren uppgiften att **”Ge honom något av din auktoritet, så att hela Israels menighet lyder honom.”** (v.20) Mose skulle **”ställa honom inför prästen Eleasar och hela menigheten, och insätta honom i hans tjänst inför deras ögon.”** (v.19) Mose var en unik profet, den störste tills den allra störste skulle träda fram.¹² Den som var större än Mose var och är Herren Jesus Kristus.

2. Det världsliga regementet eller riket – Den världsliga överheten

Båda regementen – den världsliga som också den andliga – tjänar Guds syften. Även den världsliga överheten tjänar Gud och får sin auktoritet¹³ från Honom. Med profeten Daniel erkänner vi att Gud **”låter tider och stunder skifta, han avsätter kungar och tillsätter kungar”**¹⁴. Guds ord lär att **”det finns ingen överhet som inte är av Gud, och den som finns är insatt av honom.”**¹⁵ Ja, även de icke-kristna kungar, kejsare, presidenter och andra ledare är av Gud och vi kristna, som **”Varje människa skall underordna sig den överhet hon har över sig”**¹⁶, som aposteln Paulus lär oss. Som kristna tillhör vi både till Guds nåderike och till världens rike¹⁷. Jesus själv talar om detta när Han säger: **”Ge då kejsaren det som tillhör kejsaren, och Gud det som tillhör Gud.”**¹⁸ Kristi apostel påminner oss: **”Fullgör era skyldigheter mot alla: skatt åt den ni är skyldiga skatt, tull åt den ni är skyldiga tull, vördnad åt den som bör få vördnad och heder åt den som bör få heder.”**¹⁹ Vi skall vara goda medborgare och lydiga mot den överhet som vi har över oss. Men vi skall komma ihåg det största och främsta budet: **”Du skall älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela ditt förstånd.”**²⁰ Ja, det betyder att Herren Gud alltid skall

⁹ Ingemar Furberg: Andligt och världsligt regemente. Internet 2010-04-17: <<http://www.algonet.se/~luther/bi10.htm>>.

¹⁰ 5 Mos. 34:10-12.

¹¹ I fotnoten ger Svenska Folkbibeln översättningsmöjligheten ”som har Anden” i stället för ”en man med ande”.

Många bibelöversättningar (t.ex. Karl XII Bibel från 1703. Finska Biblia 19776 och Kyrkobilabeln 1933/38) följer översättningen med stor bokstav. Josua var en troende man som hade den Helige Ande.

¹² 5 Mos. 18:18.

¹³ Joh. 19:11; Jer. 25:9; Jes. 45:1.

¹⁴ Dan. 2:21a.

¹⁵ Rom. 13:1b.

¹⁶ Rom. 13:1a.

¹⁷ Som medborgare; fysiska människor i världens politiska riken eller stater.

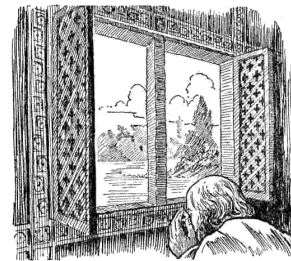
¹⁸ Matt. 22:21b.

¹⁹ Rom. 13:7.

²⁰ Matt. 22:37. Jmf med 5 Mos. 6:5; Mark. 12:30; Luk. 10:27.

få behålla första platsen i våra hjärtan. Ingenting får gå före Honom och Hans ord. När den världsliga överhetens vilja och Guds ord hamnar i konflikt måste vi hålla oss till Herren och Hans ord. **”Man måste lyda Gud mer än människor”**²¹, säger Petrus tillsammans med andra apostlar. Samma lära och praxis finner vi från Gamla testamentet. Vi alla kommer troligen ihåg Daniel som trotsade den världsliga överhetens förbud att tillbe Herren Gud och så hamnade i lejongropen.²²

Nu har vi talat om det ena regementet. Vi har sett från Skriften att all överhet får sin makt från Gud. Detta betyder visserligen inte att de som innehar dessa förtroende poster får göra vad de vill. Även de står en dag till svars för sina gärningar. De skall styra och leda landet i enlighet med den naturliga lagen och har ingen rätt att bryta mot morallagen. En kristen kan till exempel inte acceptera abort på grund av att riksdagen har accepterat det och sen hävda att man skall lyda överheten. För det första så har inte riksdagen eller någon annan rätt att utfärda sådana lagar som går emot morallagen, lagar som tillåter att man mördar oskyldiga människor. Och för det andra så får inte den världsliga överheten gå före Guds ord i en kristens hjärta eller tankar.

3. Det andliga regementet eller riket – Den andliga överheten

Men låt oss nu gå vidare. Vår predikotext talar om den gudomliga kallelsen. Vi alla kommer säkert ihåg hur Gud kallade Mose vid den brinnande busken.²³ Från Bibeln ser vi att Gud har kallat somliga av Sina tjänare direkt. Mose är en av dem. Apostlarna blev också kallade direkt av Herren, nämligen Frälsaren själv. När det gäller ämbeten eller tjänster i Herrens Församling så säger vi att De lutherska bekännelseskriterierna sammanfattar den bibliska läran om kallelsen på ett rätt sätt när de säger: *”Om kyrkans styrelse läres, att ingen bör i kyrkan offentligen lära eller predika, eller utdela Sakramenterna, utan ordentlig kallelse.”*²⁴ Den som undervisar eller förvaltar sakramenten i kyrkan skall ha en gudomlig kallelse innan han utträttar offentligt predikoämbetets uppgifter. De som arbetar i predikoämbetet skall vara utsända av Gud.²⁵ **”Och hur skulle några kunna predika, om de inte blev utsända?”**²⁶ Som vi redan sade så har några fått en direkt kallelse från Gud och blivit utsända till att utöva sitt ämbete direkt av Gud. Men i ”normala förhållanden” kallar Gud Sina tjänare genom de heliga, genom kyrkan. Josua fick inte sin kallelse direkt från Gud. Mose medlade denna kallelse och fick uppgiften att installera honom till ämbetet med prästen Eleasars hjälp. Var Josuas kallelse en direkt eller indirekt kallelse? Det spelar faktiskt inte så stor roll hur man tolkar hans kallelse – om det var en direkt, indirekt eller en blandning av dessa två former av kallelser. Det som är avgörande är att han hade en gudomlig kallelse, att han var kallad av Gud. Och det var han. Herren kallade honom genom Mose.²⁷

Den sista direkt kallade Herrens tjänare är aposteln Paulus.²⁸ Den uppståndne Herren uppenbarade sig för honom och kallade honom till att vara **”hedningarnas apostel”**²⁹. Men hur är det då med dem som har kommit efter apostlarna till det heliga predikoämbetet? Är de kallade av Gud och har de sina fullmakt från Herren? Vad säger vi? Vad säger Skriften?

²¹ Apg. 5:29.

²² Dan. 6.

²³ 2 Mos. 3.

²⁴ Concordia Pia. Evangelisk-Lutherska Kyrkans Symboliska Blicker jemte Upsala Mötets Beslut af år 1593, samt ett kort historiskt företal av P. Fjellstedt. Ny Upplaga. Gefle, 1854. Sidan 18. (Augsburgska bekännelsen, XIV.)

²⁵ Jer. 14:14,15; 23:21,32; 27:15; 29:9,31,32.

²⁶ Rom. 10:15.

²⁷ För Josua var kallelsen indirekt, när man ser på den från hans synvinkel. För Mose talade Gud direkt om Josuas kallelse och därmed kan man hävda att Josuas kallelse kan tolkas ha varit en direkt kallelse.

²⁸ Gal. 1:1,11-12. (Se också 1 Kor. 11:23 och 15:8,9.)

²⁹ Rom. 11:13.

I början av predikan citerade jag Paulus som skrev om den till himmelen uppstigne Jesus att **”han gav några till apostlar, andra till profeter, andra till evangelister och andra till herdar och lärare.”**³⁰ Här ser vi att Herren har inte endast gett till Kyrkan dem som han kallat direkt, som apostlarna och profeterna, utan också dem som är insatta i ämbetet genom församlingen eller kyrkan. Pastorerna, församlingsherdarna, är Kristi gåvor till kyrkan. Man får inte tänka om de i laglig ordning prövade och kallade pastorerna att de är anställda på samma sätt som en kassörskas eller företagsledare, som kan uppsägas utan att först få tillåtelse till ett sådant avsättande från Herren själv. När Paulus talade sista gången till de äldste, alltså pastorerna och församlingsherdarna, från Efesus så sade han: **”Ge akt på er själva och på hela den hjord som den helige Ande har satt er som ledare över, till att vara herdar i Guds församling som han har köpt med sitt eget blod.”**³¹ Dessa äldste var kallade till sina ämbeten genom församlingen. Vem hade satt dem att vara ledare över den församlingen? Ja, det var Gud själv! Den Helige Ande. Gud har beskrivit de kvalifikationer som en församlingsherde, en pastor skall uppfylla. När församlingen har prövat den som kommer att kallas och kallar honom i enlighet med Skriften, då lär vi att det är Gud den Helige Ande själv som kallar. En sådan kallelse är en gudomlig kallelse även om det händer indirekt. Herren kallar ordets tjänare genom kyrkan. Om man avsätter en av Gud kallad pastor utan bibliska orsaker – utan att man kan bevisa att pastorn håller sig till falsk lära eller har börjat leva i synd och tar inte till sig förmaningen – då syndar man inte endast emot pastorn utan också Gud och Hans Kyrka. Jesus har sagt: **”Den som lyssnar till er lyssnar till mig, och den som förkastar er förkastar mig. Och den som förkastar mig, han förkastar honom som har sänt mig.”**³² En församling måste avsätta en präst som inte längre håller sig till den sunda läran eller som har börjat leva i synd, men att avsätta en pastor utan Herrens tillåtelse är mycket dåraktigt och farligt. Herren har varnat: **”Rör inte mina smorda, gör inte mina profeter något ont!”**³³

Avslutning

Bröder och systrar! Idag har vi talat om de två regementen, den världsliga och den andliga. Vi skall vara lydiga både den världsliga överheten och den andliga överheten. Den Helige Ande påminner inte utan orsak församlingen: **”Lyd era ledare och rätta er efter dem, ty de vakar över era själar och skall avlägga räkenskap. Se till att de kan göra detta med glädje och inte med tungt hjärta, för det skulle inte vara lyckligt för er.”**³⁴ Men man skall varken lyda den världsliga eller den andliga överheten mer än Gud! Vår kärlek för Gud och Hans ord får inte bli åsidosatt av någon eller något. Herren har gett till var och en av Sina får ”fåraöron” – ansvaret att lyssna och pröva allt, så att vi inte blir vilseledda bort från nåden och sanningen, för Jesus har sagt: **”Mina får lyssnar till min röst, och jag känner dem, och de följer mig.”**³⁵

Herren vill inte att vi blir som får utan herde. Han satte Josua till ledare och herde för Israel. Han har kallat mig till att vara er kyrkoherde, att leda församlingen och predika Guds ord samt utträta de heliga sakramenten i församlingen. Jag vill vända våra allas tankar till den Gode Herden som har gett Sitt liv för oss. Där är vårt liv! Där är vår salighet! Evangeliet är, som aposteln säger, **”Guds kraft som frälser var och en som tror”**³⁶. Vår uppgift som församling är att förkunna evangeliet.

³⁰ Ef. 4:10,11.

³¹ Apg. 20:28.

³² Luk. 10:16.

³³ Ps. 105:15; 1 Krön. 16:22.

³⁴ Hebr. 13:17.

³⁵ Joh. 10:27.

³⁶ Rom. 1:16a.

Det är inte endast min uppgift som er pastor utan vår allas uppgift.³⁷ Även om du inte är i det offentliga predikoämbetet så är du kallad att vara Jesu lärjunge och vittne i ditt privata liv. Herren har gett ”**några till apostlar, andra till profeter, andra till evangelister och andra till herdar och lärare. De skulle utrusta de heliga till att utföra sin tjänst att bygga upp Kristi kropp, tills vi alla når fram till enheten i tron och i kunskapen om Guds Son, till ett sådant mått av manlig mognad att vi blir helt uppfyllda av Kristus.**”³⁸

Må den Gode Herdens kärleksfulle röst trösta dig som också mig idag, imorgon och tills vi ser Honom ansikte mot ansikte och får inte endast höra Hans röst utan också skåda Hans ansikte!

*Amen.*³⁹

Bön:

Barmhärtige Gud,

Du sände Din Son att vara vår herde som beskyddar oss när ondskan är nära.

Tack Gud för Din Helige Ande som låter oss höra Hans röst.

Tack för att Kristus känner var och en av oss och bryr sig om oss i vår nöd.

Låt ingenting dra oss bort från Honom; låt alla förenas i tro på Dig och på Honom som Du sände.

Låt det bli en hjord och en herde.

Amen.

Pastor Jan-Erik Tiri

jetiri@yahoo.se

www.lutherdom.se

---

³⁷ 1 Petr. 2:9.

³⁸ Ef. 4:11-13.

³⁹ 2384 ord.